

אמר עזמות...

ברירי אני הוה-עובדא!

לפני שבועות מספר נסעתי לת"א ובערב הלכתי בלוי'ת-שתי'ם מתלמידותי לקפה „תרשיש“ ומצאתי שם על הרחבה הנאה את כל ה„הוי לייף“, כלומר את-עשרת המנינים העליונים-של ת"א, כשהם יושבים מסובין אל השלחנות הקטנים והע-גולים עד אפס מקום.

בקושי רב השנתי לי שלחן אחד באמצע, מלא „שיריים“ וכוסות ריקות וקש וגבבא ולצדם פתקא אדומה שנפרעה או שלא נפרעה...

למסתכל מן הצד, נמצא כאן חומר רב בלי-עין-הרע. פשטתי את בגדי במחילה, כמנהג המסום ושבתי לי בהרחבה בין שתי בנות לוי'תי וראיתי לפני מה שלא ראתה שפחה על שפת הים.

כמו מתוך קאליאודוסקופ נהאו לפני כל העובדים, זוגות זוגות למיניהם, השונים בגופותיהם, במלבושיהם, בהלוכיהם ובתנועותיהם—מין „סינמה באלאשי“, ראי-נע חי בלי כרטיסים, והעיקר: קולנע המשמיע לאזניך ברגע אחד שבעים לשונות...

בקיצור, עברו יותר מעשרה רגעים והמלצר בא וצי'ר איננו! דפקתי בידי אל המלצר הקרוב, מת-חילה בנימוס ובלחש ואח"כ „קריסינדרו“, והילך איננו!.

מה עשיתי?—קמתי והלכתי ישר אל בעל המזנון:

— תומי... תומי!, התנצל בעל הקפה וקרא לאחד המלצרים.

ואני חזרתי לשלחני וכדי לנהם את תלמידותי אמרתי להן:

— תומי... תומי!.

ואולם ה„תומי“ באנית „תרשיש“, הוא ננראה, כמו ה„בוקרה“ (מחר) של התורכים בזמ-נם. דפקתי על שלחני במקלי ורמזתי למלצר הר-חוק והקרוב בעשר אצבעותי, עד שהתחילו שכני מסתכלים בי בחשד...

וכשראיתי סו"ס כי אין ההר רוצה לבוא אל זנביא, קמתי אני והלכתי אל ההר, כלומר אל המזנון. מזוין בשלש כוסות סרות ומלאות „קפה בקרח“, בשתי ידי קרח מכאן וקרח מכאן—שלש שפופרות דקות וארוכות והעיקר—פונקא אדומה ומשולשת, הבקעתי לי דרך בין השלחנות והנכרות וכמלצר חרוץ הגעתי בין-רגע למחוז חפצי...

ומה אומר לכם, רבותי!—עוד לא הספקתי לג-מא את כוסי ולרדת לסוף ים הקרח שלי, והנה הופיע פתאום המלצר מאחורי כ„דימון“ אשר כ„מטאטא“ וידו פרושה אלי: לשלם!...

הבטתי אל הפתקא שלי ושלמתי את מחיר שלש הכוסות בהוספת ה„טיפ“, כלומר ה„בקשיש“ (חרוז מוצלח ל„תרשיש“!) בעד טרחת ויעמלי, והוא, כלומר המלצר הרכין ראשו

בנימוס ונעלם.

ועכשיו, רבותי, שואל אני מכם: אם בשעה שאנו משלמים את ה„טיפ“ כטיפשים גמורים למל-צרים ונותנים להם „ממונות-שתייה“ כדת ובעין יפה, השרות שלהם הוא כך—מה יהיה עתה לאחר שנתבטל ה„טיפ“ כרצון המלצרים?

אינני יודע מי מהני תרי צדדין צדק, אם המלצרים או בעלי הקפה, אם השוכתים או המש-ביתים, אבל דבר אחד ידוע לי ברור, כי כל הסכ-סוך הזה יפל על ראש הקהל, ור' יעקב משלם...

אנחנו הצרכנים, מבקרי תרשיש ואסתוריה, הונגריה וכחול-לכלן ושאר מיני הצבעים שבעולם—עתידים הננו לשלם לא רק „עשרה אחוזים“ כי אם שנים עשר ויותר, כמו-בבנקים שלנו. דרך כישל: מי שיקנה בעד שמונה גרוש, יקבל חשבון על 88 מיל, אבל באמת ישלם „טיפ“ לא של 8 מיל כי אם 10 מיל; והשותה בקפה בעד שלשה גרוש ישלם מינימום של „חצי גרוש“, כלומר:

5 מיל, והרי לך קימא-לן של עשרים ושלושים למאה!

והמלצר, שלא יהא זקוק ל„טיפ“ שלך. הרי ישמע לקול קריאותיך ודפיקותיך כשם שנשמעים להתול או ל„קרח דאשתקד“...

ובכלל אין אני רואה ואין אני יכול להמכים כי אותו המנהג בנוגע ל„טיפ“ הוא הרעה היותר גדולה, שיש לנו עתה בעולמנו, ולא ישית עלי הטאת החכר לויאניסר, אם אעמד

דפעם לא מצד השוכתים אלא בצד בעלי ה ה ש-בת ה ...

ראשית, הרי יש למשרתים האלה לפעמים הכנסות במדה זו, עד שבבתי קהוה ובבתי מלון גדולים בעירנו, אין הם מקבלים עוד מידי בעליהם שום תשלומים—כי המלצר האמתי ניוון לא מן ה„טיפ“—ואדרכה, הם בעצמם מחויבים להוסיף עוד ולשלם מכיסם סך ידוע לבעלי הקהוה והמלו-נים הגדולים בעד „זכות“ המזנון או ה„גארדרוב“ לבגדים.

אמת, יש בין הקהל שלנו ואפילו מה„היי-לייף“, שהם בהולים על ממונם ואינם ממהרים לתת „טיפ“, אבל יש גם בין המלצרים שלנו לפע-מים הצופים ומחוצפים במידה זו, עד שאם לא תתן להם על ידם אותה המנה היפה שהם הושבים בלבם, ורוקא בעין יפה ובסכר פנימ יפות, יתנו עיניהם כך באותו אופן שתהפך לך כמעט שלייתך על פניך ותעשה מיד לגל עצמות.

ויש שאינם עושים בשבילך שום דבר ושום שירות ונותנים לך לחכות ולהמתין שעות שלמות במסעדה או בבית הקהוה, אבל נצבים על פתח השער מדי עכרך ומרכינים אליך את ראשם באה-בה מיוחדת ומתוקה, או לכל היותר הם מנישים לך את הכובע והמקל, ובשכר זה בלבד אתה כוזווב לשקל על כפם לכל הפחות הוון קטן.

ולפיכך איני רואה שום זכות מיוחדת ושום פחיתות-הכבוד במנהג נתינת ה„טיפ“ למלצרים, והיזן ממלצרים ידועים בעירנו בבתי הקפה וינה,

גרנד ואפילו הגרמני—כל ה„סמפטיה“ של ר' עז-מות היא לע"ע לצד בעלי ה„תרשיש“ וחבריהם...

* * *

וראו זה פלא, „פלאי פלאים“ ממש! פקיד אנגלי היה בא"י, קפסן וויליאם מילר שמו, שכהן פאר במשרות הממשלה של פלשתינה (א"י) במשך 15 שנה, ועבר בכל „מדורי ניהנם“ של המחלקות למיניהן, ובמשך כל השנים האלו היה מלכד פקיד אנגלי ככל הפקידים האנגלים של-נו בארץ ה„נייטיבס“ ומלגו היה—ציוני גדול ונס-תה, מין „למד-ווניק הנחבא אל הכלים, עד...

עד, שפוטר ממשרתו, נדחה מכהונתו ונת-גלה פתאום והתחיל „מגלה סודות מן החרד“, כי היהודים בא"י עושים „פלאי פלאים“, ולא עוד אלא שהואי מאמין באמונה שלמה—כך הצהיר בפירוש לב"כ הסטי"א שבתו"ל—כהצלחת הציונים על אפם ועל חמתם של בני דורנו ועשרת השב-טים...

ואילולא דמסתפינא הייתי אומר, שלו ניסו לפטר את שאר הפקידים מבני עשרת השבטים, היו נהפכים אף הם לבעלי תשובה והיינו זוכים לשמוע אז גם מפיהם „הצהרות מרעישות“ נגד הערבים בא"י.

כי אותנו אֹהבים הנויים וגם היהודים האנג-לים רק מר חו ק...

גם היימסון, כשיהיה בלונדון יהפך שם לציוני נלהב ויכתב ספר חדש לטובת הציוניות (סוף בעמוד ז')